

สปท.'ไขกุญแจ'ดันศักยภาพศก.
ชู5แนวทางเพิ่ม'Productivity'
> 21

สปท.'ไขกุญแจ'ดันศักยภาพศก. ชู5แนวทางเพิ่ม'Productivity'

กรุงเทพธุรกิจ ● ผลผลิตภาพ หรือ "productivity" นอกจากจะเป็นตัวกำหนดศักยภาพของเศรษฐกิจไทยในอนาคตแล้วยังมีความสำคัญต่อความอยู่ดีกินดีของทุกคนในอนาคต เพราะการเพิ่มประสิทธิภาพหมายถึงความสามารถในการทำงานได้ดีขึ้น เก่งขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเศรษฐกิจไทยมีปัญหาด้านผลิตภาพในหลายมิติ โดย "วิโรฒ สันติประภาพ" ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ปาฐกถาพิเศษเรื่อง "Productivity หัวใจสำคัญขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย" ในงานสัมมนาครบรอบ 25 ปี สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติวานนี้ (19 ก.พ.) ระบุว่า ปัญหาด้านผลิตภาพที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่มี 5 ด้าน ประกอบด้วย

1.ผลิตภาพโดยรวม หรือ total factor of productivity (TFP) ของเศรษฐกิจไทยค่อนข้างต่ำและไม่เพิ่มขึ้นมากนัก ในขณะที่ประเทศอื่นพัฒนาการไปเร็วกว่ามากเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ผลิตภาพของไทยอยู่ในระดับใกล้เคียงมาเลเซีย และสูงกว่าอินเดียประมาณ 40% แต่ปัจจุบันมาเลเซียสูงกว่าไทยถึง 30% ขณะที่ผลิตภาพของอินเดียปรับมาเทียบเท่าของไทย

2.แรงงานถึง 1 ใน 3 ของแรงงานไทย 38 ล้านคนอยู่ในภาคการเกษตรที่มีผลิตภาพต่ำและเติบโตชะลอลง ผลิตภาพภาคการเกษตรของไทยเพิ่มขึ้นช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านทั้งจีน อินเดีย เวียดนาม

"5 ปัญหา-5 แนวทาง" เพิ่มผลิตภาพเศรษฐกิจไทย

ปัญหา	แนวทาง
1. ผลิตภาพโดยรวมต่ำ-เพิ่มช้า	1. ทำอย่างทั่วถึงสู่แรงงานส่วนใหญ่
2. แรงงานส่วนใหญ่อยู่ภาคเกษตร	2. ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่หนุน
3. ช่องว่างผลิตภาพกว้างขึ้น	3. รัฐเร่งลดอุปสรรค หนุนแข่งขัน
4. ไทยมีกฎเกณฑ์ซ้ำซ้อน-ล้าสมัย	4. สร้างแรงจูงใจเพิ่มผลิตภาพ
5. นโยบายรัฐไม่เอื้อ	5. ตระหนักว่าทำได้ในทุกระดับ

“การเพิ่มผลิตภาพ จะช่วยให้คนไทย มีรายได้ เป็นออมเพิ่มขึ้น รับมือ เหตุการณ์หรือภัยพิบัติ ในอนาคตได้ดีขึ้น”

การเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคเศรษฐกิจอื่นที่มีผลิตภาพสูงกว่าทำได้ยาก เพราะขาดการพัฒนาทักษะที่จำเป็น หากเดินต่อไปแบบนี้ จะยิ่งทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำรุนแรงขึ้น สร้างจุดเปราะบางที่อาจจะนำไปสู่ปัญหาเสถียรภาพทางสังคมได้

3.ช่องว่างผลิตภาพระหว่างผู้ประกอบการ

รายใหญ่และผู้ประกอบการ SME กว้างขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลสำมะโนอุตสาหกรรมพบว่า สัดส่วนของผลิตภาพแรงงานในธุรกิจขนาดใหญ่สุด 10% เทียบกับธุรกิจขนาดเล็กสุด 10% เพิ่มขึ้นจาก 3.1 เท่าในปี 2539 เป็น 7.7 เท่าในปี 2554 ยิ่งทำให้ผู้ประกอบการ SME ไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้เกิดปรากฏการณ์ปลาใหญ่กินปลาเล็กรุนแรงขึ้น

4.ผู้ประกอบการไทยต้องเผชิญกับกฎเกณฑ์ข้อบังคับของทางการที่ซ้ำซ้อนหรือล้าสมัย งานวิจัยของ TDRI พบว่าทุกวันนี้มีกฎระเบียบข้อบังคับกว่า 1 แสนฉบับและกฎระเบียบจำนวนมากไม่สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจในโลกปัจจุบันและโลกใหม่ที่เทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นอุปสรรคต่อการ

เพิ่มผลิตภาพของประเทศ

และ 5.นโยบายของภาครัฐหลายเรื่อง
ที่สอดคล้องเนื่องมาจากอดีตไม่เอื้อต่อ
การพัฒนาผลิตภาพของผู้ประกอบการ
อย่างเต็มที่ เช่น นโยบายที่ไม่ส่งเสริมการ
แข่งขันในระบบเศรษฐกิจไทยเป็นสาเหตุหนึ่ง
ที่ทำให้ผลิตภาพในหลายอุตสาหกรรม
อยู่ในระดับต่ำ เพราะผู้ประกอบการที่มี
อำนาจผูกขาดไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนา
ขณะที่นโยบายให้ความช่วยเหลือแบบ
ให้เปล่าไปเรื่อยๆ ทั้งในภาคเกษตรกรรม
และภาคธุรกิจ ไม่สร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิต
ยกระดับกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ
สูงขึ้นหรือเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นที่มี
มูลค่าเพิ่มสูงกว่า

ปัญหาผลิตภาพต่ำและเพิ่มขึ้นช้าของ
เศรษฐกิจไทย ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอย่าง
จริงจังโดยเร็วแล้ว จะยิ่งส่งผลกระทบต่อ
ในอนาคตด้วยเหตุผลอย่างน้อย 3 ประการ
คือ 1.การแข่งขันในตลาดโลกจะทวีความ
รุนแรงขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่าง
รวดเร็ว เปิดโอกาสให้ประเทศคู่แข่งพัฒนา
ผลิตภาพอย่างก้าวกระโดด เช่นในอดีต
เรามองสิงคโปร์ จีน มาเลเซีย เป็นคู่แข่งสำคัญ
แต่วันนี้ประเทศเหล่านั้นก้าวไปไกลกว่า
เรามาก แม้แต่เวียดนาม มีพัฒนาการด้าน
ผลิตภาพหลายเรื่องที่เราเร็วกว่าเรา การขาด
การพัฒนาผลิตภาพอย่างจริงจัง โดยเฉพาะ
การพัฒนาผลิตภาพที่อาศัยวิทยาศาสตร์ และ
เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นพื้นฐาน จะยิ่งทำให้
ความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจ
ไทยในตลาดโลกถดถอยเรื่อยๆ

2.การเข้าสู่ภาวะสังคมสูงวัยได้ทำให้
วัยทำงานของไทยลดลงต่อเนื่อง 6 ปีแล้ว
และจะลดลงเร็วขึ้นอีกในอนาคต หาก
ไม่พัฒนาผลิตภาพเพื่อชดเชยกำลังแรงงาน
ที่ลดลง รายได้และคุณภาพชีวิตของคนไทย
โดยรวมย่อมลดลงตามไปด้วย 3.ภาวะ
โลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิอากาศจะเพิ่มความเสียหายในการผลิต
เพิ่มขึ้น และต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ดังที่
ได้เห็นจากปัญหาน้ำท่วม หรือ ภัยแล้ง
ที่มีความถี่สูงขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น
ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ไม่ได้มีผลเฉพาะต่อการผลิตในภาคเกษตร
เท่านั้น แต่จะส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม
และภาคบริการด้วย

การเพิ่มผลิตภาพเป็นสิ่งจำเป็นที่จะ
ช่วยให้คนไทยไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ลูกจ้าง
แรงงาน หรือผู้ประกอบการรายได้อาจสูงขึ้น
มีเงินออมเพิ่มขึ้น สามารถลงทุนเพื่อ
ลดความเสี่ยง และรับมือเหตุการณ์หรือ
ภัยพิบัติในอนาคตได้ดีขึ้น

โดยมี 5 แนวทางสำคัญ
ที่มียุทธศาสตร์เพิ่มผลิตภาพ คือ

1.การเพิ่มผลิตภาพต้องทำอย่าง
ทั่วถึง เน้นผู้ประกอบการรายย่อย
และแรงงานทักษะต่ำที่ขาดโอกาส
พัฒนาผลิตภาพแนวทางในการเพิ่ม
ผลิตภาพของไทยจึงต้องไม่จำกัด
อยู่แต่เฉพาะในธุรกิจขนาดใหญ่
แต่ต้องเน้น การพัฒนาทักษะแรงงาน
โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีทักษะต่ำ
การเพิ่มผลิตภาพในภาคเกษตรและ
SME ซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานของ
คนส่วนใหญ่ของประเทศ รวมทั้ง
ต้องพยายามกระจายประโยชน์
ที่ได้รับจากการเพิ่มผลิตภาพ
ในภาคธุรกิจให้ไปถึงแรงงาน
ต้องดูแลไม่ให้ผลประโยชน์กระจุก
อยู่กับเจ้าของกิจการหรือเจ้าของ
ทุนเท่านั้น เพราะการเพิ่มผลิตภาพ
โดยไม่คำนึงถึงการกระจายโอกาสอย่าง
เท่าเทียมกัน จะก่อให้เกิดช่องว่าง
ของการกระจายรายได้ที่กว้างขึ้น

2.ต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่
เป็นหัวใจของการเพิ่มผลิตภาพ
โดยเฉพาะผลิตภาพของภาคเกษตร
และผู้ประกอบการ SME การพัฒนา
ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการเข้าถึง
สมาร์ตโฟน ช่วยลดต้นทุนและ
เพิ่มโอกาสทางธุรกิจให้ผู้ประกอบการ
SME ได้หลายด้าน เพิ่มช่องทาง
การขายสินค้าผ่านอีคอมเมิร์ซ
เป็นโอกาสให้ SME ที่ปรับตัวได้เร็ว
เติบโตก้าวกระโดด ดิจิทัลแพลตฟอร์ม
ยังช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถ
เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้นผ่าน

แพลตฟอร์มการให้กู้ยืมออนไลน์
ช่วยให้เกิด sharing economy
อย่างไรก็ตาม ต้องระวังไม่ให้ความ
ก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นำไปสู่การ
ผูกขาดเกินควรโดยผู้ประกอบการ
บางราย โดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่
ที่เข้าถึงและใช้เทคโนโลยีได้ดีกว่า
เร็วกว่ารายอื่น

3.ภาครัฐต้องเร่งลดอุปสรรค
ต่างๆ เพิ่มผลิตภาพในกระบวนการ
ทำงานของภาครัฐ ส่งเสริมให้มีการ
แข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างธุรกิจ
เอกชน และรัฐวิสาหกิจ พร้อมจัดให้
มีโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอและ
มีประสิทธิภาพ รวมถึงระบบนิเวศ
ด้านข้อมูลและเทคโนโลยี นอกจากนี้
ต้องเร่งเพิ่มผลิตภาพในกระบวนการ
ทำงานของภาครัฐด้วย ต้องไม่ลืมว่า
ภาครัฐเป็นแหล่งจ้างงานของคนไทย
กว่า 3.5 ล้านคน การเพิ่มผลิตภาพ
ของภาครัฐจึงเป็นสิ่งที่ไม่ได้แต่
การเพิ่มผลิตภาพของแรงงานไทย

4. ภาครัฐต้องสร้าง “ระบบแรง
จูงใจ” ให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้
ธุรกิจและประชาชน ให้ความสำคัญ
กับการเพิ่มผลิตภาพ แม้บางครั้ง
ภาครัฐจำเป็นต้องออกมาตรการ
ระยะสั้นเพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ
จากเหตุการณ์ต่างๆ แต่ต้องแยก
ออกจากทิศทางยุทธศาสตร์ที่ต้อง
ส่งเสริมต่อเนื่องในระยะยาว หาก
มีการให้เงินอุดหนุนควรมีเงื่อนไข
หรือแรงจูงใจเพิ่มผลิตภาพด้วย

และ 5. เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด
คือตระหนักว่าการเพิ่มผลิตภาพ
สามารถทำได้ในทุกระดับ และ
ไม่จำเป็นต้องเป็นโครงการที่ต้อง
ลงทุนสูงเท่านั้น หลายกรณีการ
เพิ่มผลิตภาพมีต้นทุนต่ำ เมื่อเทียบ
กับประโยชน์ที่ได้รับ เช่นเกาหลีใต้
ทบทุนกฎข้อบังคับกว่า 11,000 ชิ้น
ลดต้นทุนต่อธุรกิจได้ถึง 4.4% ของ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี)
ใน 10 ปี เป็นต้น